

ági – repozitóriumban, online folyóirat-adattárban és adathalmaz-tárolóhelyen. A növekedés valódi jelentősége az, hogy az elosztott repozitóriumból és a bennük tárolt tartalomobjektumokból egy új, digitális alapú tudományos kommunikációs keretrendszer építhető fel. Egy ilyen keretrendszeren belül lehetővé válik a digitális objektumok és azok alkotóelemeinek (szöveg, képek, adatok és szoftver) zökkenőmentes és folyamatos újrafelhasználása, újrendezése, összegyűjtése.

Ebben a keretrendszerben új idézési formák alakíthatók ki, az objektumok virtuális gyűjteményei hozhatók létre, függetlenül az objektumok elhelyezkedésétől, és olyan új munkafolyamok, amelyek a tudományos objektumokhoz értéket adnak elosztott regisztráció, hitelesítés, lektorálási és archiválási szolgáltatások révén. Bár a tudományos kommunikáció áll az alkalmazás célja mögött, az ORE specifikációi más területen is gyümölcsözteshetők lesznek. A projekt futamideje 2006 októberétől 2008 szeptemberéig tart.

A munkatervben mielőbb megvalósítandó feladatként szerepel:

- egy nemzetközi tanácsadó bizottság felállítása, amelynek tagjai intézményi repozitóriumok, kiadók, könyvtárak és oktatástechnológiai szervezetek vezetői;
- egy nemzetközi munkacsoport felállítása, amely rendszeresen ülésezik a két év alatt, és kidolgozza az ORE-specifikációk rendszerét;
- egy kísérleti tesztelő közösség megszervezése és összefogása, amely a fejlesztési szakaszban lévő szabványokat egy sor kontextusban kipróbálja.

Az ORE ezzel felsorakozik az OAI által kidolgozott metaadat-betakarítási protokoll, az OAI-PMH (OAI Protocol for Metadata Harvesting) mellé. A fejlesztés célja pontosabban az, hogy a kifejező digitális objektumra összpontosító OAI-ORE egészítse ki a OAI-PMH szűkebb, metaadat-központú hatókörét. A fejlesztés költségeit a *Mellon Alapítvány* fedezi. Az ORE-projekt koordinátorai *Carl Lagoze* (*Cornell Egyetem*) és *Herbert Van de Sompel* (*Los Alamos Kutató Laboratórium*).

További információ:

<http://www.openarchives.org/ore/>

/Library Hi Tech News, 23. köt. 10. sz. 2006. p. 25–26./

(Bánhegyi Zsolt)

Az OCLC éves jelentéséből

Az OCLC a 2006-os (június 30-án zárt) pénzügyi évben 208,4 millió USD bevételt ért el, 10,3%-kal többet az előző évinél.

Az OCLC tagkönyvtárak száma 54 419-ről 57 081-re emelkedett 110 országra kiterjedően. A könyvtárak 28,4 millió tételt katalogizáltak online, és 86,4 milliót kötegeltek üzemmódban. A *WordCat* adatbázis 9,3 millió rekorddal bővült, így az tavaly június 30-án 67,3 millió rekordot és 1,1 milliárd lelőhely-adatot tartalmazott.

A *CatExpresst* használó könyvtárak száma 1867-ről 2080-ra emelkedett. 9,7 millió online könyvtárközi tranzakció történt.

A *FirstSearch* használói 80,8 millió keresést végeztek, miközben az online elérhető elektronikus folyóiratok száma elérte a 6025-öt, összesen 40 kiadótól.

26 ország mintegy 1900 könyvtára használta a *QuestionPointot*, 15 626 könyvtár a *NetLibraryt*.

/Advanced Technology Libraries, 36. köt. 1. sz. 2007. p. 1., 10–11./

(Szántó Péter)

Elektronikus folyóiratok állományadatainak kezelése (eSerials Holding Service)

Az OCLC partnerkapcsolatba lépett az EBSCO folyóirat-kezelő rendszerével, a *Serials Solution*nal és a *TDnettel* azért, hogy automatizálják a beállítások folyamatát, és ISSN-re alapozva tartsák nyilván az elektronikus periodikumok állományadatait a *WorldCat*ben anélkül, hogy növelnék a könyvtári munka terheit. Az *eSerials Holding Service* számos lehetőséget ajánl arra, hogy az elektronikus periodikumok állományadatait láthatóbbá tegye, kezelje a könyvtárközi kölcsönzéseket, és elvezessen a cikkek teljes szövegeihez egy betűrendes jegyzék vagy egy OpenURL-feloldó közbeiktatásával.

A *FirstSearch* oldalán elérhető *WorldCat*hez korlátlan hozzáférésre előfizető könyvtárak elektronikus folyóiratainak rekordjait ez a szolgáltatás láthatóvá teszi a weben keresők számára a *WorldCaten* keresztül. A *WorldCat* ezzel elérhetővé teszi a könyvtárak rekordjait a kedvelt internetes keresésekben,

bibliográfiai és könyvkereskedői oldalakon. A könyvtári tartalmakhoz kapcsolódó ugrópontok felülnek a hagyományos weboldalakhoz vezető mellett, sokkal közelebb hozva a könyvtárat és annak gyűjteményét a felhasználóhoz. A könyvtárosok látni fogják a folyóiratcímek szintjén a gyűjtemények állományadatait a *Connexion*ön keresztül, az OCLC FirstSearch oldalán, a WorldCat könyvtárközi kölcsönzést segítő megoldásán, a WorldCat gyűjteményelemző szolgáltatásán, és a közös katalogizálási programon keresztül.

Az elektronikus folyóiratok állományadatait a WorldCathez adva, a könyvtárak növelik gyűjteményeik láthatóságát a könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozók számára az OCLC-vel együttműködő intézmények mindegyikében. A WorldCat könyvtárközi kölcsönzést segítő szolgáltatásán keresztül a könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozók gyorsan észreveszik, hogy milyen elektronikus folyóiratokra fizet elő a könyvtár, így több kérést tudnak teljesíteni a könyvtár gyűjteményéből, csökkentve a máshonnan történő kölcsönzéseket, hangsúlyozva az elektronikus periodikagyűjtemény értékét. A könyvtár a szolgáltatásban elérhető OCLC házi rendtárral irányítja, hogy milyen kéréseket fogad. Választhat a következők közül:

- automatikusan átirányítja az összes elektronikus folyóiraatra vonatkozó kérést a kölcsönző könyvtárak sorának következő tagjához;
- már létező csoportokba tartozó bizonyos könyvtárak kéréseit teljesíti;
- elfogadja az összes kérést, hogy áttekinthesse őket.

Az *eSerials Holding Service* lehetővé teszi a felhasználók és könyvtárosok számára, hogy lássák, melyik ISSN-nel ellátott elektronikus folyóirat van meg a könyvtár állományában, mialatt a WorldCat FirstSearchben és egyéb OCLC szolgáltatásokban keresnek. A könyvtár OpenURL-feloldóját regisztrálva az OCLC-n, a jogosultsággal rendelkező felhasználók és könyvtárosok rákattinthatnak a feloldóhoz vezető ugrópontra azért, hogy megnézzék, van-e hozzáférésük a teljes szövegű cikkhez, és kapcsolódjanak a leginkább megfelelő példányhoz. Így a könyvtár kihasználhatja a feloldóba fektetett beruházásait, és közvetlenül hozzákapcsolhatja a felhasználókat a keresett tartalomhoz.

További információ:

www.oclc.org/eserialsholdings/

/Library Hi Tech News, 23. köt. 10. sz. 2006. p. 27./

(Molnár Ivett)

Új Gale-adatbázisok

A Gale új adatbázisokat dobott piacra. Az *Opposing Viewpoints Resource Center Critical Thinking (Ellentétes Nézetek Erőforrásközpont, Kritikus Gondolkodás)* a hallgatók kritikus gondolkodását hivatott elősegíteni. Olyan feladatokat és eszközöket tartalmaz, amelyek arra készítik a hallgatókat, hogy érveljenek, vitatkozzanak, elemezzék a kérdéseket és problémákat. 250 témát ölel fel, közöttük a kábítószer-fogyasztást, az eutanáziát, az illegális kivándorlást. Minden téma három részből áll: egy áttekintésből és két különböző álláspontból, ezekből kiindulva kell a hallgatóknak kiegyensúlyozott véleményt formálnia önálló feladatmegoldás vagy csoportmunka keretében.

A *Small Business Resource Center (Kisvállalatok Erőforrásközpontja)* a Gale olyan köz- és egyetemi könyvtárakban dolgozó könyvtárosokkal együtt dolgozta ki, akik kisvállalkozók információellátásában járatosak. Az adatbázis businesshallgatóknak és jövődöbéli vállalkozóknak szól. Számos forrásból táplálkozik, így például: a *John and Wiley and Sonstól* a teljes *Business Plans Handbook* sorozat és az *Encyclopedia of Business Information Sources*, speciális, illetve általános üzleti-gazdasági folyóiratok, köztük a *Black Enterprise*, a *Consumer Comments*, a *Direct Marketing* és a *The Tax Adviser*.

/Advanced Technology Libraries, 36. köt. 3. sz. 2007. p. 1., 7–8./

(Szántó Péter)

A ProQuest új szolgáltatása: One Click

A *ProQuest* (TMT, 2007. 3. sz. p. 120.) kifejlesztett egy új, *One Click*re keresztelt keresőeszközt, amely a használatot összekapcsolja a könyvtár állományában elérhető (azaz előfizetett) elektronikus teljes szöveggel, függetlenül attól, hogy melyik kiadótól származik. A használat a ProQuest platformján bármely adatbázisban kereshet, a találati képernyő ugrópontokat kínál a teljes szövegekhez.

Ezt az új szolgáltatást a ProQuest-adatbázisra előfizetők ingyenesen igénybe vehetik.

/Advanced Technology Libraries, 36. köt. 1. sz. 2007. p. 2–3./

(Szántó Péter)